

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МУКАЧІВСЬКА МІСЬКА РАДА
МАЛОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВИТОЛЬДА ПЛЕЦЬКОГО В ОСВЕНЦІМІ
ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ
СОПОТСЬКА ВИЩА ШКОЛА**

**SOPOCKA
SZKOŁA WYŻSZA**

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ
В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Збірник тез доповідей за матеріалами
V Міжнародної науково-практичної конференції**

**Мукачево
15 травня 2025 року**

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 3 від «23» травня 2025 р.)*

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами V Міжнародної науково-практичної конференції (15 травня 2025 р., м. Мукачєво). Мукачєво : Вид-во МДУ, 2025. 530 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми менеджменту, індустрії гостинності, суспільно-географічних та культурологічних досліджень.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, здобувачів вищої освіти, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Капітан Л.І. – д-р істор. наук, професор (голова);

Туріс І.Ю. – канд. філол. наук, доцент;

Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;

Максютова О.В. – PhD, провідний фахівець ВНТД

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ В УМОВАХ ВІЙНИ	313
ГОБЛИК В. В. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	315
ГОБЛИК В. В. КОРДОН У СУЧАСНОМУ ТРАНСКОРДОННОМУ ПРОСТОРИ	317
ГОБЛИК В. В. КІБЕРПРОСТІР ЯК ЧИННИК МОДЕРНІЗАЦІЙ ВИЩОЇ ОСВІТИ	319
ГОЛОВАЧКО В.М. МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ТА ЇХ АДАПТАЦІЮ ДО УКРАЇНСЬКОГО СЬОГОДЕННЯ	321
ГУК В., МАКСИМЕНКО Д. ВПЛИВ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ НА РОЗВИТОК РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ	324
ДАНКАНИЧ В. РОЗВИТОК ГІРСЬКОГО ТУРИЗМУ В ЗАКАРПАТСЬКІЙ ОБЛАСТІ	325
ДЕМЧЕНКО В. О., БРОДОВИЧ Ю. Р. БІОІНЖЕНЕРІЯ: ЯК ПОСІДНАННЯ БІОЛОГІЇ ТА ТЕХНОЛОГІЙ – ФОРМУВАННЯ НОВОЇ ЕРИ МЕДИЦИНИ	328
ДЕМЧЕНКО В. О., ГАБОВДА О. В. БЕЗЛОПАТЕВІ ВІТРОГЕНЕРАТОРИ: ПРИНЦИП РОБОТИ, ПЕРЕВАГИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ В УКРАЇНІ	330
ДОВБАКА І.О., ГОЛОВАЧКО В.М. РОЛЬ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ В ПРОЦЕСІ ОЦІНКИ ВАРТОСТІ	332
ДОВЖАНИН А.І. БІЗНЕС-ПРОЦЕСИ У ДІЯЛЬНОСТІ МІЖНАРОДНИХ ПІДПРИЄМСТВ: ЗНАЧЕННЯ ТА ВПЛИВ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ОРГАНІЗАЦІЇ	334
ZHYGUTS YURIJ, KURYTNIK IGOR PIOTR ASSESSMENT OF OPTIONS FOR RECYCLING PROCESS WASTE IN MECHANICAL ENGINEERING	336
ZHYGUTS YURIJ MAKSUTOVA OLENA FEATURES OF METALLOTHERMAL SYNTHESIS OF ALLOY 800 (UNS N08800)	338
ZHYGUTS YURIJ FILVAROCHNY SERGIY USE OF METAL-THERMAL SYNTHESIS TO CORRECT CASTING DEFECTS	339
ЗЕЛЕНЯК І.І., КОРОЛОВИЧ О.О. ХМАРНІ ТЕХНОЛОГІЇ У РОЗВИТКУ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНИХ СИСТЕМ	341
КАВАТСІЙ V.M., МАКСЮТОВА O.V., ПІТОВКА O.Yu. OPTICALLY ACTIVE COATING FOR PHOTONICS DEVICES	344
КАБАЦІЙ В.М., БОБКО А., БІЛЕЙ Н.В. СВІТЛОДІОДИ З КЕРУЮЧИМ ОПТИЧНИМ ЕЛЕМЕНТОМ	346
КАШИН А.В. АНАЛІЗ РЕГІОНАЛЬНИХ МОДЕЛЕЙ ТУРИСТИЧНОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ З УРАХУВАННЯМ БЕЗПЕКОВИХ РИЗИКІВ	348
КОЗАР Я.В., ГОЛОВАЧКО В.М. ОБЛІК ТА КОНТРОЛЬ ОПЛАТИ ПРАЦІ ПРИ ДИСТАНЦІЙНІЙ РОБОТІ: ВИКЛИКИ ТА РІШЕННЯ	350
КОЗАРЬ О. П., ІВАНЬО К. В. ОКРЕМІ ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ХІМІЧНИХ ДЖЕРЕЛ ЕНЕРГІЇ	353
КОЗАРЬ О.П., СТАНИНЕЦЬ Д.М. ХІМІЧНІ ДЖЕРЕЛА ЕНЕРГІЇ. ПРИНЦИП РОБОТИ ТА ПРАВИЛЬНА УТИЛІЗАЦІЯ	355
КОЗАРЬ О.П., САХАРНАЦЬКИЙ О.В. ПАРА СИЛ ЯК ОСНОВА ОБЕРТАЛЬНОГО РУХУ В ТЕХНІЧНИХ СИСТЕМАХ: ТЕОРІЯ, ПРИКЛАДИ, ЗАСТОСУВАННЯ	357
КОЗИК І., ЧОРІЙ Л. СУЧАСНИЙ СТАН ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ У СІВТІ: РЕАЛІЇ ТА ОСНОВНІ АСПЕКТИ	359
ЛЕМАК В. КЛАСТЕРИ В ТУРИЗМІ: ПОТУЖНИЙ ІНСТРУМЕНТ ДЛЯ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ	361
ЛБА Н.С., ТУРЯНЧИК Ю.В. ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНО ОРІЄНТОВАНИХ	

РОЗДІЛ 3
СУЧАСНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ, УПРАВЛІННЯ ТА ІНЖЕНЕРІЇ

УДК [336.531.2:332.012.2]:355.01(043.2)

ГЛАДИНЕЦЬ Н.Ю.,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки та фінансів
Мукачівський державний університет
ЛУКАЧИНА Є.І.
аспірант ОНС Доктор філософії
спеціальності 051 Економіка
Мукачівський державний університет

**ПРОБЛЕМИ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО
РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ В УМОВАХ ВІЙНИ**

Повномасштабна війна, розв'язана Росією проти України, спричинила глибокі трансформації в соціально-економічному розвитку країни. Зруйнована інфраструктура, порушені логістичні ланцюги, зниження ділової активності та високі ризики безпеки суттєво вплинули на інвестиційний клімат. Водночас, інвестиції залишаються ключовим чинником відновлення та розвитку територій, особливо в контексті майбутньої післявоєнної відбудови.

У 2024 році Україна продовжила залучати інвестиції, попри складну безпекову ситуацію. Згідно з даними Міністерства економіки, чистий приплив прямих іноземних інвестицій (ПІІ) склав \$3,8 млрд, з яких \$2,4 млрд - реінвестування доходів. Це менше, ніж у 2023 році, коли обсяг ПІІ становив \$4,4 млрд. [1].

Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР) встановив рекорд, інвестувавши в Україну 2,4 млрд євро у 2024 році. Основні напрями інвестицій включали енергетичну безпеку, інфраструктуру, продовольчу безпеку та торговельне фінансування [2].

У 2024 році обсяг капітальних інвестицій в Україні зріс на 3,5% порівняно з попереднім роком. Загальний обсяг капітальних інвестицій склав 534,42 млрд грн. Найбільше коштів було інвестовано в матеріальні активи - 501,26 млрд грн (93,8% від загального обсягу). Зокрема: машини, обладнання та інвентар - 175,29 млрд грн (32,8%), інженерні споруди - 145,37 млрд грн (27,2%), нежитлові будівлі - 62,2 млрд грн (11,6%), транспортні засоби - 53,74 млрд грн (10,1%), житлові будинки - 37,13 млрд грн (6,9%). Капітальні інвестиції в нематеріальні активи склали 33,16 млрд грн (6,2%), з яких 19,93 млрд грн було спрямовано на програмне забезпечення та бази даних [3].

Інвестиційна активність в Україні у 2024 році була нерівномірною. Найбільший обсяг капітальних інвестицій здійснено у місті Києві - 199,64 млрд грн (37,4% від загального обсягу). Інші регіони з високими показниками:

Дніпропетровська область - 50,76 млрд грн (9,5%), Київська область - 48,4 млрд грн (9,1%), Львівська область - 25,7 млрд грн (4,8%), Харківська область - 20,79 млрд грн (3,9%) [3].

РОЗДІЛ 3

СУЧАСНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ, УПРАВЛІННЯ ТА ІНЖЕНЕРІЇ

Найменший обсяг інвестицій зафіксовано у Луганській (53,65 млн грн) та Херсонській (345,84 млн грн) областях, що пов'язано з активними бойовими діями та тимчасовою окупацією територій.

У 2024 році найбільші обсяги прямих іноземних інвестицій були спрямовані на розвиток промислових підприємств - 38,3% від загального обсягу. Сектор гуртової та роздрібною торгівлі, ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів отримав 16,7% інвестицій [3; 4; 5].

У сфері ІТ, технологій та телекомунікацій було укладено 41 угоду на загальну суму \$496 млн. Однією з найбільших угод стала інвестиція Sapphire Ventures у розмірі \$200 млн в українську компанію Creatio.

Серед основних країн-інвесторів у 2024 році: Кіпр - 31,6%, Нідерланди - 20,9%, Велика Британія - 5%, Швейцарія - 4,3%, Німеччина - 4,1%, Австрія - 3,6%, Франція - 2,8%, Люксембург - 2% [1].

Попри позитивні тенденції, Україна стикається з низкою проблем, що стримують інвестиційну активність:

- високий рівень безпекових ризиків через триваючу війну;
- зруйнована інфраструктура та логістичні ланцюги;
- недостатній рівень захисту прав інвесторів та судова система, що потребує реформування;
- обмежений доступ до фінансових ресурсів для малого та середнього бізнесу;
- нерівномірний розподіл інвестицій між регіонами, що посилює диспропорції в розвитку територій.

Для покращення інвестиційного клімату в Україні необхідно:

- забезпечити стабільність та передбачуваність економічної політики;
- продовжити реформи судової системи та антикорупційні заходи;
- створити сприятливі умови для розвитку малого та середнього бізнесу;
- розробити та реалізувати стратегії регіонального розвитку з урахуванням специфіки кожного регіону;
- залучати іноземні інвестиції через створення спеціальних економічних зон та індустріальних парків.

Інвестиційне забезпечення соціально-економічного розвитку територій в умовах війни є складним завданням, що вимагає комплексного підходу та скоординованих дій з боку держави, бізнесу та міжнародних партнерів. Попри виклики, Україна демонструє здатність залучати інвестиції, що є позитивним сигналом для майбутнього відновлення та розвитку країни.

Література:

1. Чистий приплив іноземних інвестицій в Україну у 2024 році досягнув \$3,8 млрд. URL: <https://finway.com.ua/chystyj-pryplyv-inozemnyh-investytsij-ukrayinu/>
2. ЄБРР встановив рекорд інвестицій в Україну у 2024 році - 2,4 млрд євро. UkraineInvest. URL: <https://ukraineinvest.gov.ua/news/yebrr-vstanovyv-rekord-investytsij-v-ukrayinu-u-2024-roczy-24-mlrd-yevro/>

РОЗДІЛ 3

СУЧАСНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ, УПРАВЛІННЯ ТА ІНЖЕНЕРІЇ

3. Капітальні інвестиції: яку суму інвестовано у 2024 році. Skilky-Skilky. URL: <https://skilky-skilky.info/u-2024-rotsi-obsiah-kapitalnykh-investy>

4. Як іноземні мільярдери вкладаються в Україну під час війни і що буде далі. URL: <https://delo.ua/economy/yak-inozemni-milyarderiy-vkladayutsya-v-ukrayinu-pid-cas-viini-i-shho-bude-dali-441828/>

5. \$1,1 млрд інвестицій в Україну у 2024 році: хто конкурує за наші активи. URL: <https://minfin.com.ua/ua/invest/articles/11-mlrd-investiciy-v-ukrayinu-u-2024-r-hto-konkurue-zanashi-aktivi/>

УДК 658.8:330.342

ГОБЛИК В. В.,
доктор економічних наук, професор,
професор кафедри обліку і оподаткування та маркетингу
Мукачівський державний університет

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

У сучасних умовах глобалізації, цифрової трансформації та зростаючої динаміки ринкового середовища, питання підвищення конкурентоспроможності підприємств набуває особливої актуальності. Конкурентні переваги стають ключовим фактором успішного розвитку бізнесу, забезпечуючи йому стійкі позиції на ринку, зростання прибутковості та інноваційний потенціал. Представлені в тезах дослідження та рекомендації сприятимуть поглибленню розуміння ключових факторів конкурентоспроможності та допоможуть підприємствам адаптуватися до нових викликів економічного середовища. Можливості підприємства у сфері забезпечення конкурентоспроможності організації та її товарів залежать від внутрішніх та зовнішніх факторів. У ринковій економіці у зовнішньому середовищі постійно відбуваються зміни. Одна частина цих процесів відкриває сприятливі можливості для підприємства, інша (частіше), навпаки, створює йому труднощі та обмеження. Для управління конкурентоспроможністю товарів необхідно вміти передбачати як потенційні перешкоди (загрози), так і перспективи (можливості), що відкриваються, потрібно знати сильні і слабкі сторони підприємства.

Потенційними загрозами підприємства є:

- поява нових конкурентів;
- зростання продажу товарів-замінників;
- посилення тиску з боку покупців та постачальників;
- зміна потреб та смаків покупців;
- несприятлива політика свого чи закордонного урядів, насамперед щодо податків та регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Однак можна знати про загрози все, але не мати можливості протидіяти їм, можна мати інформацію про можливості, що відкриваються, але не володіти потенціалом для їх реалізації. Головними умовами вирішення цих проблем є

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>